

Tanssiurheiluseura Botafogo ry:n tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1. Taustaa	1
1. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet.....	2
2. Yhdenvertaisuuteen ja syrjintään kuuluvat käsitteet.....	2
3. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö	3
4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet.....	4
4.1. Opetus ja valmennus	4
4.2. Suoritusten arviointi	5
4.3. Elämäkatsomus vakaumus ja mielipide.....	5
4.4. Etninen tausta, kansallisuus ja kieli	6
4.5. Seksuaalinen suuntautuminen	6
4.6. Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy	6
4.7. Vammaisuus ja terveydentila	6
5. Toiminta syrjintä – ja häirintätapauksissa	7
5.1. Häirinnän ja syrjinnän ehkäiseminen	7
5.2. Häirintään ja syrjintään puuttuminen	7
Lähteet.....	7

1. Taustaa

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa yhdistyksessä ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlaissäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänalueilla.

Tasa-arvon edistäminen tarkoittaa sitä, että tyttöjä ja poikia kohdellaan mahdollisimman tasapuolisesti ja syrjimättömästi kaikissa tilanteissa. Tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka ennaltaehkäisee sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää ja tukee sukupuolten tasa-arvon

edistämistä arjessa. Tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että yhdistyksessä tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä ja perusasiat on kirjattu samanlaisina.

Tasa-arvon edistämiseksi ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan tanssinharrastusympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se hyvinvointia ja viihtyvyyttä.

1. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen sekä tuloksekas harrastusympäristö, jossa tasa-arvo on osa koko toimintakulttuuria. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien yhdistyksen jäsenten velvollisuus. Erityisesti yhdistyksen johdon ja valmentajien sekä muiden harrastuksen parissa toimijoiden sitoutuminen tasa-arvoa edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvosuunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvoajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen toimintaan.

Yhdistyksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisiä ovat

- syrjinnän tunnistaminen
- syrjintään puuttuminen
- toiminnan ja käytäntöjen vaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutuminen
- osallisuuden lisääminen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Tarvitaan asenteellisia muutoksia tiedostamisen kautta, jotta vaikutuksista saadaan pysyviä.

Tasa- arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kolmen vuoden välein.

2. Yhdenvertaisuuteen ja syrjintään kuuluvat käsitteet

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 6 § mukaan:

- 1) sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä);
- 2) sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä)
- 3) henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä);
- 4) ohjetta tai käskyä syrjiä.

Etninen syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn etniseen tai kansalliseen ryhmään. Etnistä syrjintää voi olla myös erilaiseen asemaan asettaminen henkilön uskonnon tai kansalaisuuden perusteella.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Muodollisen yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä tulee kohdella samalla tavoin. Tasapuolinen kohtelu on tärkeä hallinnon oikeusperiaate. Perustuslaki kieltää ihmisten asettamisen erilaiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta.

Tosiasiallinen yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttää yhteiskunnassa esiintyvän syrjintään perustuvan eriarvoisuuden aktiivista poistamista. Samanlainen kohtelu ei aina takaa yhdenvertaisuuden toteutumista, sillä ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnisteta.

Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tietyn syrjinnälle alttiin ryhmän (esim. vanhukset, lapset, etniset vähemmistöt) asemaa ja olosuhteita parantavia erityistoimenpiteitä, jotka tähtäävät tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen, eivätkä asteeltaan muodostu toisia syrjiviksi. Yhdenvertaisuuslain 7 § mukaan positiivisen erityiskohtelun on oltava pyrityn tavoitteen kannalta oikeasuhteista. Suppeassa oikeudellisessa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan määräaikaiseksi suunniteltuja toimenpiteitä, joilla lisätään aliedustettujen ryhmien osuutta.

Laajemmassa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan eri ryhmien tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja osallistumismahdollisuuksia eri elämänalueilla. Esimerkiksi tulkkauksen ja erikielisten tiedotusmateriaalien käyttö huonosti suomea puhuvien henkilöiden kanssa asioidessa ovat tällaisia toimenpiteitä. Tämä tarkoittaa myös asiakaslähtöistä palveluiden kehittämistä.

Yhdenvertaisuuslain 5 § mukaan työn teettäjän tai koulutuksen järjestäjän on tarvittaessa tehtävä kohtuullisia mukautuksia vammaisten henkilöiden työhön tai koulutukseen pääsyn, työssä selviämisen ja työuralla etenemisen turvaamiseksi. Tätä voidaan soveltaa myös yhdistystoiminnassa.

Kohtuullinen mukauttaminen tarkoittaa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta rasitetta esimerkiksi työnantajalle tai koulutuksen järjestäjälle, ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Kohtuullisilla mukautuksilla edistetään vammaisten henkilöiden työllistymistä, työssä selviytymistä ja työn säilyttämistä, koulutusta ja elinikäistä oppimista.

3. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§

5 § (30.12.2014/1329)

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä

että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § (30.12.2014/1329)

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää henkilövalintoihin, harrastuksen opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325

6 §

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. On huolehdittava siitä, että suunnitelma kattaa tarvittavat toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi on varattava tanssinharrastajille ja heidän huoltajilleen tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet

Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat tanssinharrastustoiminnan kehittämistä. Opetus edistää taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Tanssiurheiluseura Botafogo ry:n toiminnassa on sitouduttu sukupuolten tasa-arvon edistämiseen monesta näkökulmasta:

- Jokaista tanssinharrastajaa autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsaa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.
- Tanssinharrastus lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat tanssinharrastuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita.
- Jokainen ohjaus- ja valmennustunti edistää sukupuolten tasa-arvoa omalla tavallaan.
- Työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

4.1. Opetus ja valmennus

Tanssiurheiluseura Botafogo ry:n tanssinharrastuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Harrastus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Tanssinharrastuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Tanssinharrastus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.

Tanssinharrastuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista tanssinharrastukseen liittyvää kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa.

Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tanssiurheiluseura Botafogo ry:n toiminnassa huolehditaan, että tanssinharrastajalla on oikeus saada suunnitelman mukaista valmennusta, opetusta, ohjausta sekä oppimisen ja tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetuksessa ja valmennuksessa käytettävät välineet ja materiaalit ovat kaikkien saatavilla.

Tanssinopetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tunneilla puututaan kaikenlaiseen kiusaamiseen ja syrjintään sekä kasvatetaan tanssinharrastajia, jotka eivät kiusaa muita. Hyvät käytöstavat ovat olennainen osa tanssinharrastusta.

Toiminnassa otetaan huomioon tanssinharrastajan etu, oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi sekä tanssinharrastajien näkemysten kunnioittaminen sekä hyvinvoinnin edistäminen heidän kehitystasonsa mukaisesti.

Tanssinharrastuksessa otetaan huomioon myös sukupuolisensitiivisyys. Tavoitteena on tunnistaa tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet eri ikä- ja kehitysvaiheissa. Opiskeluolot järjestetään sellaisiksi, että ne sopivat sekä tytöille että pojille. Molempia sukupuolia tulee myös kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa.

4.2. Suoritusten arviointi

Arviointi kohdistuu tanssinharrastajan oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Luotettava arviointi edellyttää näiden osa-alueiden monipuolista havainnointia.

Tanssinharrastajia ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa eikä arviointi kohdistu harrastajien persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arviointi toteutetaan yhtenäisin periaattein, jolloin kaikki ovat samanarvoisessa asemassa.

Arviointi on harrastajan ikätason mukaista. Arviointi on säännöllistä, monimuotoista ja tavoitteellista. Arvioinnin tehtävänä on ohjata ja tukea oppimisprosessia ja edistää oppimaan oppimista. Itsearviointin avulla kasvatetaan lapsen ja nuoren itsetuntemusta ja itseluottamusta. Itsearviointin pitää olla arkipäiväinen osa harrastusta, realistista, kohtuullista ja ajankohtaista. Vertaisarvioinnissa tanssinharrastajat ohjataan arvioimaan yhteistä tai toistensa työskentelyä ja valmiita tuotoksia suullisesti tai kirjallisesti. Vertaisarvioinnissa voidaan arvioida myös, kuinka ryhmä on saavuttanut asetettuja tavoitteita.

4.3. Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipide

Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämäkatsomuksellisten arvojen loukkaamista. Tanssiurheiluseura Botafogo ry:n toiminnassa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja – arvoja. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti. Koska epäkunnioittava suhtautuminen toisen vakaumukseen saattaa johtua tietämättömydestä ja ennakkoluuloista,

pyritään järjestämään mahdollisuuksia tutustua erilaisiin arvomaailmoihin. Virallisessa tiedotuksessa ja neuvonnassa kunnioitetaan erilaisia vakaumuksia ja erilaisia arvopohjia.

4.4. Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Kaikkien oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita. Tavoitteena on, että syrjintä ehkäistään jo ennalta. Syrjintätapaukset tunnistetaan ja niihin puututaan välittömästi. Monimuotoisuutta arvostavaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria kehitetään, sekä tuetaan tasa-arvoista kohtaamista ja vuorovaikutusta. Pyritään huolehtimaan mahdollisuuksien mukaan tulkkipalveluista. Erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja sallitaan ja hyväksytään.

4.5. Seksuaalinen suuntautuminen

Tanssinharrastustoiminnassa kaikkien seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan. Seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää ei sallita. Tanssiurheiluliiton säännöt kilpailuja koskien on kuitenkin otettava huomioon.

4.6. Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Sillä on yhtymäkohtia kiusaamiseen, mutta häirinnän ei tarvitse aina olla ilkeämielistä. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi.

Seksuaalinen häirintä voi olla esim.

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä,
- härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä,
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevaa huomauttelua tai kyselyä,
- pornoaineiston esille asettamista, puhelinsoittoja tai sähköposteja,
- fyysistä koskettelua, seksuaalisväritteisiä ehdotuksia tai vaatimuksia,
- siihen voi liittyä myös seksuaalista väkivaltaa, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys.

Kaikkien Botafogo ry:n toiminnassa mukana olevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää - henkistä tai fyysistä ei suvaita. Jos joku on joutunut sukupuolisen häirinnän kohteeksi, tulee tämä ilmaista häiritsijälle ja mikäli tämä ei auta, tulee ilmoittaa asiasta jollekin johtokunnan edustajalle. Tiedon saatuaan yhdistys ryhtyy poistamaan ongelmaa käytettävissään olevin keinoin. Toimenpiteet valitaan tapauskohtaisesti. Vakavimmat tapaukset ovat aina rikoksia ja niiden selvittely kuuluu poliisille.

4.7. Vammaisuus ja terveydentila

Ketään ei tule syrjiä vamman tai terveydentilan perusteella. Ihmisen kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, on sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Jokaisella on oikeus päättää, mitä hän kertoo yhteisönsä henkilöille terveydentilastaan tai vammastaan. Kulku erilaisiin harjoituspaikkoihin pyritään suunnittelemaan siten, että kaikki voivat käyttää samoja kulkureittejä.

5. Toiminta syrjintä – ja häirintätapauksissa

5.1. Häirinnän ja syrjinnän ehkäiseminen

Häirintää ja syrjintää pyritään ennaltaehkäisemään seuraavin toimenpitein:

- Jokaisessa ryhmässä keskustellaan mahdollisuuksien mukaan ja aina tarvittaessa häirintään ja syrjintään liittyvistä asioista.
- Erityisesti kiinnitetään huomiota uusien oppilaiden sopeutumiseen.

5.2. Häirintään ja syrjintään puuttuminen

- Ensisijaisena vastuuhenkilönä on aikuinen, joka on ensimmäisenä tilanteessa mukana.
- Keskustellaan asianosaisten kanssa ja selvitetään tilanteen kulku.
- Kirjataan tapahtuma.
- Järjestetään osapuolien välinen kuuleminen ja sovitaan, että ei-toivottu toiminta loppuu ja tehdään selväksi, mitä tapahtuu jatkossa mikäli sopimus ei pidä.
- Sovitaan seurannasta.
- Ilmoitetaan asiasta vakavuusasteen mukaan huoltajalle, johtokunnan jäsenelle, poliisille jne.
- Suoritetaan mahdolliset jatkotoimet.
- Mikäli kyseessä on laajempi ilmiö päätetään yhteisistä toimintatavoista.
- Jos tilanne toistuu, pyydetään tekijän huoltajat tulemaan ja selvittämään tilannetta ja pohtimaan, mitä tehdään seuraavaksi. Vakavammissa tapauksissa arvioidaan myös lastensuojelun ja poliisin tarve.

Lähteet

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014)

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325

Tanssiurheiluseura Botafogo ry:n toimintasäännöt

Suomen tanssiurheiluliiton nettisivut